

בית דין צדק שע"י
בית הוועד לעניני משפט
BAIS HAVAAD
RABBINICAL COURT

BAIS DIN MAYSHARIM

HALACHIC GUIDELINES AMIDST COVID-19 PART I - PLAYGROUP TUITION

Reviewed & approved by Rabbi Yaakov E. Forchheimer, shlit"a

Due to a potential surge in monetary issues relating to COVID-19, we are working on compiling a set of halachic guidelines, in cooperation with Dayanim in America and Eretz Yisroel, to assist those seeking guidance on these matters. Due to the complexity of the matters at hand, this work will not be completed before Pesach.

In the interim, there are imminent issues which must be addressed, specifically with regard to playgroup tuition payments. We are therefore presenting the following limited guidelines, which will hopefully assist morahs and parents in how to proceed.

This document should not be considered a ruling for any party. As in all areas of monetary disputes, a ruling can only be obtained after a mutually agreed upon halachic authority hears the specific relevant details directly from both parties. Rather, this serves as general guidance which the parties are recommended to follow if they would like to settle the issue without having their case adjudicated in a formal din torah.

Lastly, while the guidelines below represent the halachic rights and obligations of the parties, we must be sensitive to the exceptional stresses that many people are experiencing. Klal Yisroel has always leaned upon their trait of rachmonus and gemilus chessed to carry us through our darkest moments, and one is encouraged to see if they have the place in their hearts to go above the letter of the law even when not strictly required to.

GUIDELINES

These guidelines are for playgroups that were forced to close down due to the outbreak of COVID-19. They do not necessarily apply to daycare centers and certainly not to schools.

The parent's obligation to pay the tuition payments for the days that the playgroup is closed due to such nationwide circumstances, is subject to a great debate among the earlier poskim. Some Poskim require the parents to pay the full tuition for the time the playgroups are closed, while others completely exempt the parents from the tuition payments for this time. Other Poskim require the parents to pay half of the tuition.¹

Being that there is no clear halachic consensus, the parents cannot be forced to make further payments. Accordingly, morahs should not cash any head checks they may have, as the parents have the halachic right to cancel the check. To avoid such an unnecessary expense, we recommend all head checks be returned, unless the morah receives specific permission from the parents to cash the head check.

Although strict halacha generally dictates that a party cannot be required to pay out of pocket in a matter of doubt such as this one, nevertheless, a p'shara—compromise—is recommended. The Chasam Sofer writes that when such a question came before him (regarding melamdim who were not able to learn with their talmidim – for approximately a month and a half – during Napoleon's war with Austria in 1809), that due to the complexity of the shailah involved it's difficult to give a definitive ruling and suggested the parents should pay half as a p'shara. He adds that he personally paid his melamdim their full wages during the closure.²

In our situation, this p'shara must be reduced to reflect the ease of work that the Morah has from the playgroup closure.³

Of course, the actual p'shara amount can be adjusted based on other relevant factors such as the parents' and the morah's relative financial situation and the morah's ability to receive unemployment benefits or other such assistance.

ACCORDINGLY, WE PRESENT THE BELOW AS A GENERAL RECOMMENDATION:

- With regard to March's tuition payment, the morah should keep the full payment.
- With regard to the payments going forward, beginning from April's payment, the parents should pay between 1/4 and 1/3 of the regular monthly tuition payment.⁴ This amount incorporates a discount for March's tuition as well.⁵
- When it becomes known exactly how many days of the current school year, the playgroups were closed for, we will ly"v recalculate these recommended payments (using the same parameters). This will be based on the percentage of working days of the school year that the playgroups were closed (to account for the fact that there may be a disproportionate number of vacation days during the closure period).
- For a babysitter that charges by the day, (where the parents would have otherwise been bound to this arrangement until the end of the school year) the parents should pay 1/3 of the daily payment, from the day the group closed.
- As mentioned, if a parent has the financial ability to continue paying the full tuition, or any amount more than the above recommendation, this would be highly commendable (assuming the morah is relying on these funds for their daily expenditures), especially for the month April which contains the Yom tov of Pesach. If a parent does pay more than this amount, and the morah is in need of these funds, the parents may use their ma'aser funds for the payments above the recommended amount. Regarding using ma'aser funds for the actual amount recommended above, one should consult with their Rov.⁶
- This p'shara is intended to be mutual. Meaning, the parent's payment is predicated on the fact that the morah is waiving her right to any further payment for this period (subject to the recalculation mentioned above).

וכל אשר נדבנו לבו, להיכנס לפנינו משרות הדין, ולחוס ולרחם על בני עמנו בעת צרה שכזו, תבא עליו ברכת טוב, ושכרו כפול מן השמים, ובזכות הצדקה והשלום, בגאל גאולה שלימה, ממלך עוזר ומושיע ומגן וישיב את המות הזה, וישיב את ברכת מועדי לחיים בשמחה ובשלום, חברים כל ישראל, אכ"ר.

ראוי הנלמד של הבג דין, והואג דין, יצא אנשים הנכח, פוזרביימער

בית דין צדק
בית הוועד לעניני משפט
BAIS HAVAAD
RABBINICAL COURT

BAIS DIN MAYSHARIM

HALACHIC GUIDELINES AMIDST COVID-19 PART I - PLAYGROUP TUITION

Reviewed & approved by Rabbi Yaakov E. Forchheimer, shlit"z

1 בדרך כלל כשיש אונס שאין המלאכה יכולה להיעשות הוא פסידיא דפועל, רק שאם הבעה ב"כבר הקדים השכר אין הפועל מחוייב להחזירה כדמבואר בסי' של"ד ובש"ך שם. אמנם במכת מדינה יכול להיות שהדין אחרת. ומקור הדין הוא במרדכי (ב"מ שמג) וז"ל "ואם הביטול של המלמד מחמת גזירת המושל שבעיר ואי אפשר למלמד ללמוד הוי מכת מדינה ויהא ההפסד של בעל הבית". ובסי' של"ד הרמ"א כותב "בכל אונס שאירע לפועל בין ששניהם היו יודעין שדרך האונס לבא או ששניהם אינן יודעין, הוי פסידיא דפועל... ואם הוי מכת מדינה, עיין לעיל סימן שכ"א ובסי' שכ"א כתב הרמ"א "וכן פסק מהר"ם על מלמד שגזר המושל שלא ילמוד, דהוי מכת מדינה וכל ההפסד על בעל הבית". והאחרונים תמחו עליו דמשמעות הרמ"א הוא שדין זה מתאים עם הדין גבי מכת מדינה בחכירות שדה (בפרק המקבל) והרי הדין שם הוא דההפסד על המשכיר. והסמ"ע בסי' שכ"א (ס"ק ו) חלק על הרמ"א בהבנת הפסק של המהר"ם במלמד וכתב "ונראה לע"ד פשוט דכונת המרדכי בשם מהר"ם היא דגם לבעה"ב יהיה הפסד, דהיינו יחלוקו כמו שאמרנו בספינה (בסי' שי"א)". אמנם הט"ז והש"ך שם מסכימים עם הרמ"א שכל ההפסד על הבעה"ב. הנתי' (שלד א) חלק על הט"ז והסמ"ע בהבנת שיטת הרמ"א וטען שגם הרמ"א אינו סובר שבמכת מדינה מפסיד המעביד ורק במלמד כיון שהשכר שמקבל הוא שכר שימור וע"ז לא גזר המושל לכן מקבל המלמד את כל שכרו. הגר"א (שכא, ז) הבין שהרמ"א סבר שבמכת מדינה הפועל מקבל מלוא שכרו וכתב עליו "דבריו תמוהין ומרפסן איגרא".

2 בס' הזכרון מהח"ס באמצע הס' ד"ה וידל ישראל וז"ל "ורבו עתה המלמדים והתלמידים אשר שאלו לנפשם מה לעשות בדין זמן זמנים שבטלו מלמודים אם יתחייבו שכרם משלם או לא ואני בעניי אמרתי דין תורה לא ידעתי ואני משלם לשכירים שלי שכרם משלם בלי ניוכי כלל ואתם תבצעו הדין ע"ד הפשר לשלם חצי ופסיד המלמד חצי וטעמי ונימוקי כי ברור היא שהיא כדון מכת מדינה וידוע אריכת הסמ"ע ס' שכ"א ודעתו שיפסיד המלמד כולה ולכה"פ רצה לפרש דברי מהר"ם ב"ב שיפסיד הבעה"ב חצי והנה הש"ך שם חלק עליו ודברי הש"ך ומהר"ם פ' כנים מאד כי נעלם מהסמ"ע דבריו שבסי' פו. אך הדבר קשה מאד בעיני מ"ט להוציא ממון מבע"ה כיון שהיא מכת מדינה ומזל שניהם שוה בו ואין לומר שמזלו של זה גרם טפי ממזלו של זה. וראיתי בהגהת אשרי פ' האומנין שכ' דבעה"ב צריך לשלם שכרו משולם ומסיים וצ"ע בפ המקבל ע"ש ונראה דכוונתו למ"ש דתתם גבי חוכר תלי השס במזל של מי גרם ועוד התם החוכר הוא המוחזק שפיר ינכה לבעה"ב גבי מכת מדינה משום דמצי אמר מזל דיך לחוד גרם משא"כ במלמד קשה להוציא מבעה"ב ע"כ הואיל ומסבירא נראה דמזל שניהם גרם ע"כ עשיתי פשר מרצון שניהם וחפצם שיהי' ההפסד של שניהם" עכ"ד החת"ס.

3 הדין הוא שאפילו כשהבעה"ב חוזר בפשיעה, יכול לנכות כשיעור פועל בטל כדאיתא בסי' של"ג ס"א, וכש"כ בנד"ד שהאונס מחמת שניהם.

4 מעיקר הדין כיון שהוא פלוגתא דרבוותא הדין הוא דהמע"ה. אלא שבנד"ד, מכיון שהרמ"א והש"ך והסמ"ע והט"ז כולם סוברים שחייב לשלם עכ"פ חצי, ורק הנתה"מ והגר"א חולקים, יש לומר שמן הראוי לעשות פשרה ולשלם חצי (ובזה יוצא ידי שיטת הסמ"ע), ומה עוד שהוא הפסד גדול להמורה, וכמו שהציע החת"ס. ואחרי נכיו פועל בטל יוצא לבערך שליש.

אמנם כשעושים חשבון של כל השעות של כל השנה, נמצא דעד היום שהגנים סגרו (March 17), המורה כבר עבדה בערך 67% של השנה (וחשבון זה הוא לגן שהולך עם הלוח של בית פיגא שיש 139 ימים שלמים ו38 ימים חלקיים לשנה זו, וכמובן דיוק החשבון תלוי בכל גן בפנ"ע). ומאידך ההורים כבר שילמו 70% (שבעה מהעשר חדשים), נמצא דיש להם זכוי של 2% (דהיינו שני שליש של 3%). דהיינו 20% של דמי חודש אחד (כמו שיבואר בהערה הבא דההורים יכול להשתמש בזכוי זה בעד הפשרה של חדשים הבאים). וכשפורסים זכוי זה על פני שלשת החדשים הבאים, נמצא דצריכים ההורים לנכות בערך 7% מכל חודש מעיקר הפשרה, וזה מגיע לבערך 25% או קצת יותר (וכמובן שהסכום המדויק תלוי בשיעור הנכוי פועל בטל, וגם אם יכולים ההורים לומר קים לי כהאו"ז כנ"ל).

5 מצד נכוי פועל בטל של חודש מרץ (החל בכגון בעיר ליקוואוד 17 למרץ) לכאורה פשוט שיכול ההורים לנכות. אמנם אף לגבי כל דמי השכירות של ימים אלו לכאורה יכולים לנכות, דאף שהמורה מוחזק על דמי חודש זה וי"ל קים לי כהרמ"א ודעימיה, מכ"מ ההורים מוחזקים על דמי החדשים הבאים.

והנה היה מקום לומר דאף לשיטות הפוטרים את ההורים לגמרי מכ"מ אין המורה מחוייב להחזיר השכר שכבר קיבל - ולכן אין לההורים לנכות בשביל זה (חוץ מנכוי כפועל בטל) - כמבואר מהרמ"א בסי' של"ד (ובש"ך שם ע"פ התירוה"ד), אמנם עיין בערך שי' (בסי' של"ד) מה שהביא מהאו"ז, ועיי' מחנה אפרים שכירות סי' ז' ובמנחת פתים סי' שכ"א לענין מכת מדינה ככה"ג, ויש עוד סברות לכאן ולכאן, וצ"ע לדינא.

6 עיי' בהע' לעיל שכתבנו דמן הראוי להורים לעשות פשרה (עכ"פ על 25%) וא"כ צ"ע אם יכול לעשות כן ממעות מעשר, אכן מעל סכום זה (של 25%) לכאורה פשוט שיכול לשלם ממעשר בדודאי יכול לומר קים לי כהסמ"ע ודעימיה.

*Produced by Bais Din Maysharim & the Bais HaVaad Halacha Center.
For any clarifications or questions, please contact the Batei Din at numbers listed below.*